

Fra nedsat tid og ledighed til tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42

af konsulent Erik Jappe

"Sagsbehandleren siger, at jeg ikke kan modtage tabt arbejdsfortjeneste, når jeg er på kontanthjælp."

"Sagsbehandleren siger, at når jeg er ledig, kan jeg ikke få tabt arbejdsfortjeneste. Jeg skal først finde et arbejde, før det kan komme på tale at bevilge tabt arbejdsfortjeneste, siger hun."

"Sagsbehandleren siger, at jeg ikke kan få tabt arbejdsfortjeneste på fuld tid, når jeg for tiden kun har en arbejdstid på 30 timer om ugen."

"Sagsbehandleren siger, at jeg skal søge et arbejde på fuld tid for at få tabt arbejdsfortjeneste med 10 timer om ugen - også selv om jeg så skal anmode min kommende arbejdsgiver om lov til at gå ned i tid umiddelbart efter evt. ansættelse."

I DUKH får vi rigtig mange af den type spørgsmål, hvor vi ofte må konstatere, at borgerne får forkert eller mangelfuld rådgivning og vejledning i kommunerne. I dette nr. af praksisnyt vil jeg redegøre for lovgivningen m.v. inden for dette område.

Lovgivningen

Efter [servicelovens](#) § 42 skal kommunen yde hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til personer, der i hjemmet forsørger et barn under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse. Ydelsen er betinget af, at det er en nødvendig konsekvens af den nedsatte funktionsevne, at barnet passes i hjemmet, og at det er mest hensigtsmæssigt, at det er moderen eller faderen, der passer det.

Ydelsen fastsættes på baggrund af den tidligere bruttoindtægt, dog højst med et beløb på 29.918 kr. om måneden (2017).

I [børn og unge-vejledningen](#) er der i pkt. 239 gjort nærmere rede for fastsættelsen af den tidligere bruttoindtægt. Der er bl.a. anført:

"Det, der lægges til grund ved beregningen af den tidligere bruttoindtægt, er således den seneste lønindtægt, og ikke arbejdsløshedsdagpenge, syge- eller barselsdagpenge eller kontanthjælp, som ydelsesmodtageren har haft, inden han eller hun modtager hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste."

Er der for en lønmodtager problemer med at fastsætte den tidligere løn, fordi pågældende f.eks. har gået arbejdsløs i lang tid eller ingen uddannelse har, kan beregningen tage udgangspunkt i en hjemmehjælperløn."

Når ydelsesmodtageren endnu ikke har opnået tilknytning til arbejdsmarkedet, må den indtægt, som han eller hun vil have kunnet opnå, tages som udgangspunkt ved fastsættelsen af bruttoindtægten."

Fra kontanthjælp m.v. til tabt arbejdsfortjeneste

Hvis en ansøger til tabt arbejdsfortjeneste er på kontanthjælp eller anden offentlig forsørgelsesydelse, kan der ikke gives afslag på tabt arbejdsfortjeneste alene med henvisning til, at borgeren er på en sådan ydelse. Der skal som altid foretages en individuel og konkret vurdering af, om betingelserne for hjælp efter § 42 er opfyldt. Hvis disse betingelser er opfyldt, skal der tages stilling til, hvor mange timers tabt arbejdsfortjeneste der skal bevilges om ugen.

I [principafgørelse O-44-99](#) er omtalte en borger, der efter langvarig forløb på kontanthjælp overgår til tabt arbejdsfortjeneste:

"Hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til en 33-årig kvinde skulle beregnes med udgangspunkt i den af hende modtagne kontanthjælp/aktiveringsydelse. Hun havde ingen uddannelse, og havde kun haft en ganske sporadisk tilknytning til arbejdsmarkedet, idet det seneste dokumenterede arbejdsforhold var 3 måneders arbejde i 1986. Hun havde i øvrigt modtaget kontanthjælp."

Juridisk hotline (ast.dk) har d. 21.5.2015 givet et vejledende svar på dette spørgsmål: [Kan der gives afslag på bevilling af tabt arbejdsfortjeneste til en kontanthjælpsmodtager, der er fritaget fra rådighedsforpligtelsen?](#) Fra svaret:

"Det forhold, at man modtager kontanthjælp, er ikke i sig selv til hinder for, at man kan være berettiget til tabt arbejdsfortjeneste."

Fra selvalgt nedsat tid til tabt arbejdsfortjeneste

I DUKH ser vi ofte, at forældre med børn med handicap i en periode gør alt, hvad de kan for at få dagligdagen til at hænge sammen, før de søger om hjælp hos kommunen. F.eks. kan en af forældrene være gået ned i tid fra 37 timer om ugen til 25 timer om ugen, så der er mere tid til at tage sig af barnet med nedsat funktionsevne. Når familien så søger om tabt arbejdsfortjeneste, får de hos kommunen at vide, at når de frivilligt har indrettet sig med en arbejdsuge på 25 timer, kan der ikke bevilges tabt arbejdsfortjeneste op til fuld tid.

[Principafgørelse C-52-06](#) omhandler denne problemstilling:

"Det var ikke tilstrækkeligt godt gjort, at en ansøgers nedgang i ugentlig arbejdstid forud for modtagelse af kompen-

sation for tabt arbejdsfortjeneste udelukkende skyldtes hendes barns funktionsnedsættelse. Beregningen af tabt arbejdsfortjeneste til ansøger skulle derfor tage udgangspunkt i en ugentlig arbejdstid på 32 timer svarende til hendes seneste lønindtægt forud for modtagelsen af kompensation for tabt arbejdsfortjeneste.”

Det er således afgørende i den type sager, at ansøgeren kan godtgøre, at nedsættelsen af arbejdstiden forud for ansøgningen om tabt arbejdsfortjeneste udelukkende skyldtes barnets nedsatte funktionsevne. Men kan forældrene godtgøre dette, kan der udbetales tabt arbejdsfortjeneste op til fuld tid. Se evt. også dette [netsvar](#) fra DUKH om problemstillingen.

Nedsat tid efter indgivelse af ansøgning, men før afgørelse er truffet

Sagsbehandlingstiden på at få truffet afgørelse efter servicelovens § 42 kan være temmelig lang, og det får nogle borgere til at gå ned i tid af hensyn til deres barn med nedsat funktionsevne allerede, før afgørelse er truffet i sagen.

Juridisk hotline (ast.dk) har givet dette vejledende svar af d. 13.1.2016 på spørgsmålet: [Kan der bevilges dækning af tabt arbejdsfortjeneste på fuld tid, hvis ansøgeren efter eget valg er gået ned i tid inden der er truffet afgørelse?:](#)

”Det er en forudsætning for ret til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, at arbejdstiden rent faktisk er nedsat som følge af behov for at passe et handicappet barn i hjemmet. Det er derimod ikke i sig selv til hinder for dækning af tabt arbejdsfortjeneste med virkning fra tidspunktet for nedsættelse af arbejdstiden, at der (endnu) ikke er truffet afgørelse herom af kommunen. Dette gælder i princippet uanset hvornår arbejdstidsnedsættelsen har fundet sted så længe det kan lægges til grund, at den udelukkende skyldes behovet for pasning af det handicappede barn i hjemmet.

Hvis arbejdstidsnedsættelsen allerede var sket på ansøgningstidspunktet, vil der derfor under de nævnte forudsætninger kunne ydes dækning af tabt arbejdsfortjeneste med virkning fra det tidspunkt. Hvis arbejdstidsnedsættelsen først er sket senere, men dog inden afgørelsestidspunktet, vil der kunne ydes tabt arbejdsfortjeneste med virkning fra tidspunktet for arbejdstidsnedsættelsen. Er arbejdstiden derimod endnu ikke nedsat på afgørelsestidspunktet, vil der først kunne ydes tabt arbejdsfortjeneste med virkning fra det tidspunkt, hvor dette rent faktisk sker.”

Nyt deltidsjob

I nogle situationer opstår der problemer for forældre, der f.eks. er blevet ledige fra deres deltidsjob, eller f.eks. er overgået til tabt arbejdsfortjeneste fra ledighed, når de søger om nyt job på arbejdsmarkedet.

Borgeren modtager eksempelvis tabt arbejdsfortjeneste med 12 timer om ugen og søger derfor et deltidsjob på 25 timer om ugen. Men må borgeren det, eller skal borgeren altid søge om et fuldtidsjob og herefter anmode arbejdsgiveren om orlov for de 12 timer? Juridisk hotline (ast.dk) har

givet et vejledende svar på d. 21.5.2015 på spørgsmålet: [Har det betydning for retten til tabt arbejdsfortjeneste, om der søges fuldtids- eller deltidsarbejde?](#)

”Der skal kompenseres for den arbejdsfortjeneste, der mistes som følge af, at barnet skal passes i hjemmet.

Hvis det kan antages, at forælderen ville have søgt fuldtidsjob, og ikke kun et 28 timers job, hvis ikke barnet havde haft behov for at blive passet i hjemmet i, hvad der i et fuldtidsjob ville have været 9 arbejdstimer om ugen, er det derfor vores opfattelse, at udmålingen skal foretages på samme måde, som hvis borgeren havde søgt et fuldtidsjob.

Hvis forælderen derimod af andre grund end barnets pasningsbehov ikke ønsker fuldtidsjob, kan der derimod kun kompenseres for tabt arbejdsfortjeneste i det omfang der er behov for pasning af barnet i hjemmet indenfor den arbejdstid forælderen faktisk har eller ville have.”

Se evt. også dette [netsvar](#) fra DUKH om problemstillingen.

Formodningsregel

Som det fremgår af ovenstående, lægges der stor vægt på, om det kan *antages*, at forælderen ville have haft eller søgt fuldtidsjob, hvis ikke barnet med den nedsatte funktionsevne havde haft behov for at blive passet i hjemmet.

Det er op til ansøgeren at godtgøre, at antagelsen/formodningen om fuld tid er korrekt. Normalt vil det være godtgjort ved, at ansøgeren kan påvise, at han/hun tidligere havde fuld tid på arbejdsmarkedet, før pågældende fik et barn med nedsat funktionsevne.

Hvis ansøger tidligere af forskellige grunde, der ikke har noget med barnets nedsatte funktionsevne at gøre, har indrettet sig med en arbejdstid på f.eks. 32 timer om ugen, tilsiger formodningsreglen, at der kun kan bevilges tabt arbejdsfortjeneste op til de 32 timer, som er den arbejdstid, som ansøgeren faktisk har eller ville have.

Afrunding

Svaret på de indledende spørgsmålet kan opsummeres således:

Jo, der kan godt bevilges tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42, selv om borgeren på ansøgningstidspunktet modtager kontanthjælp eller anden forsørgelsesydelse.

Jo, der kan godt bevilges tabt arbejdsfortjeneste op til fuld tid, selv om borgeren på ansøgningstidspunktet kun er deltidsbeskæftiget.

Jo, en borger, der modtager tabt arbejdsfortjeneste med et antal timer, er ikke tvunget til at søge om et fuldtidsjob, men kan nøjes med at søge om et deltidsjob, så pågældende ikke samtidig med ansøgningen om jobbet skal søge om orlov for det antal timer, som der er bevilget tabt arbejdsfortjeneste for.